

Jan Cees Vogelaar: 'Van hectare grasland halen we 16 tot 22 ton droge stof'

De groene droom nabij

Zeven jaar werkte melkveehouder Jan Cees Vogelaar (51) uit Lelystad aan zijn droom. Nu telt hij af naar het moment dat zijn nieuwe bedrijf HarvestaGG het eerste gras omtovert tot gas, veevoer en organische meststof. De miljoeneninvestering inspireert, al stelt hij ook dat 'in Nederland een nieuw biobased businessmodel opzetten gelijk staat aan zwemmen in een bad met dikke stroop'.

tekst **Jelle Feenstra**

Hooguit eens per drie weken melkt hij zijn 130 koeien nog. De tijd van Jan Cees Vogelaar (51) uit Lelystad gaat nu vooral op aan een nieuwe droom: met een innovatief en economisch aantrekkelijk plan de wereld een beetje groener maken. In zijn kantoor, pal bij vliegveld Lelystad, doet de immer spraakmakende opiniemaker zijn grootse plannen uit de doeken. Als ze uitkomen, rijden over tien jaar 6000 vrachtwagens op bio-LNG, gaat er 150.000 ton voer van tien productielocaties naar varkens- en pluimveehouders en vindt 270.000 ton compost in pellets zijn weg naar boeren en tuincentra. De productie vindt plaats op tien HarvestaGG Green Goods Farms in Nederland en wellicht ook één of twee in Vlaanderen.

Hoe ver bent u met de plannen?

'Als de vergunningen voor de eerste Green Goods Farm in Lelystad rondkomen, bouwen we na de zomer. Begin 2015 kunnen we de eerste grasoogst ontvangen. Tegen die tijd hopen we te starten met de bouw van locaties in Emmeloord en de Haarlemmermeer.'

Is de afzet van de producten al geregeld?

'We zijn goed op weg. De groene brandstof (bio-LNG) gaat in vrachtwagens van AB-Textel, een dochteronderneming van A-ware Food Group. Die werkt aan een gunstige CO₂-footprint. Het grassapconcentraat gaat naar Agrifirm-dochter Bonda, die er eiwitrijk brijvoer van maakt voor varkens en kippen. Nutreco heeft in-

teresse in het sap voor visteelt en Agrifirm wil de compostpellets gaan verkopen. Voor de andere producten zijn er gesprekken met diverse partijen.'

Waarom kiest u voor gras?

'Ik ben een fan van gras en het is duurzaam. Proeven wijzen uit dat we zonder kunstmest in vijf snedes 16 tot 22 ton droge stof van een hectare halen. Deze opbrengsten halen we alleen als er groen licht komt voor evenwichtsbemesting, ofwel een gewas krijgt net zoveel meststof toegediend als het onttrekt. Die evenwichtsbemesting is cruciaal.' 'We zaaien een mengsel van beemdblom, rietzwenk en rode klaver. Met name die laatste doet veel als stikstofbin-

der. Bovendien is de zaaidichtheid met 55 kilo zaad per hectare hoog. Op basis van de gewogen mineralenafvoer bemesten we maximaal met dierlijke mest. De resultaten zijn spectaculair. We komen gras tegen met wortels van 1,20 meter of meer. Die kunnen bij droogte tegen een stootje en nemen de mineralen veel beter op dan bijvoorbeeld Engels raaigras.'

Wie gaan het gras telen?

'Voor de eerste Green Goods Farm hebben we 150 akkerbouwers met 1450 hectare gras nodig. Er zijn toezeggingen voor 500 hectare. We betalen 87,50 euro per ton droge stof. Bij een gemiddelde opbrengst

van 17 ton droge stof levert dat 1488 euro per hectare op, zo'n 450 euro meer dan wintertarwe. Het zaaien en oogsten doen we zelf.'

'Gras kan de akkerbouwer helpen in zijn bouwplan. Het is goed voor de structuur, de gezondheid en het organischestofgehalte van de bodem en verbetert de opbrengst van het gewas dat erna komt. Ook kan deze eiwitrijke teelt boeren helpen om de verplichte 5 procent vergroening in te vullen, tenminste als we dit met Economische Zaken onder het vergoeringsregiem kunnen krijgen.'

Hoe maatschappelijk verantwoord is het om gras voor brandstof te telen op grond waar ook voedsel verbouwd kan worden?

'We verdringen niet, omdat we het gras voornamelijk telen op gronden waar anders graan voor veevoer wordt geteeld. Een deel van dit gras wordt veevoer. Bovendien maken we het bouwplan ruimer en de bodem gezonder, waardoor je op gronden met voedselgewassen juist meer van een hectare haalt. Als we doorgroeien naar tien locaties, gaat het om 15.000 hectare op een totaal van 1,2 miljoen hectare. Waar praten we over?'

Hoe reageren collega-melkveehouders?

'Niet erg enthousiast. Een aantal ziet me als concurrent voor ruwvoer. Dat snap ik niet. De grond blijft in het bezit van akkerbouwers. Verbouwen die nu massaal ruwvoer dan? De kritiek komt vaak van collega's die zelf voor veel geld een hecta-

'Als Friesland-Campina maisteelt verbiedt, is het mestprobleem in één klap opgelost'

re grond verhuren aan telers van bollen, uien of aardappelen.'

'De melkveehouderij zou dit plan juist moeten omarmen. Op gras kan en mag veel meer drijfmest dan op bouwland, dus komt er meer afzetruimte voor mest. Als FrieslandCampina haar leden een maisteeltverbod oplegt, dan is het mestprobleem in Nederland in één klap opgelost.'

Hoeveel gaat dit plan kosten?

'Je praat voor deze eerste productielocatie over een investering van zo'n 54 miljoen euro. Van de partijen die mee investeren, kan ik nog geen namen noemen. Er zitten afnemers van onze producten bij, maar ook zuivelondernemingen. En zelfs een Chinese investeerder die naar wegen zoekt om luchtvervuiling in zijn land tegen te gaan.'

'Een mogelijke investeerder van wie ik de naam wel kan noemen, is de Boerenbond in België. Die overweegt mee te doen in ruil voor het mogen uitrollen en toepassen van het HarvestaGG-concept in Vlaanderen.'

'Zelf investeer ik een paar miljoen. In totaal moeten we 30 miljoen euro op tafel krijgen. Dan neemt de bank de overige 24 miljoen euro voor zijn rekening. We maken ook gebruik van de regeling waarbij

Wat is HarvestaGG?

HarvestaGG is een initiatief van melkveehouder Jan Cees Vogelaar uit Lelystad. Samen met energiemaatschappij Essent ontwikkelde hij het concept. Binnen tien jaar wil hij jaarlijks 15.000 hectare gras laten telen. Dat gaat samen met bermgras, uien, schilfen, snoeimateriaal en plantaafval als gereste koek de droogvergister in op tien productielocaties in Nederland en België.

De 350 miljoen kuub gas die dat oplevert, wordt omgezet in groene brandstof. Van het grassapconcentraat wordt veevoer gemaakt. Het ijzerrijke sap gaat naar de visteelt, om de zalm mooier te laten kleuren. Het digestaat uit de vergister composteert tot turfachtig materiaal dat als plantaardige meststof wordt verkocht. De vrijkomende CO₂ gaat naar de glastuinbouw en de frisdrankindustrie.

de staat garant staat voor een bepaald financieringsdeel. Half mei hopen we de financiering rond te hebben.'

'Als de eerste farm draait, wordt de financiering van de volgende een stuk makkelijker. Veel partijen willen meedoen, maar wel onder het motto: "Eerst zien, dan geloven."'

Bent u wel eens bang dat u een te grote broek hebt aangetrokken?

'Het project is een echte "uphill battle". Als je met een volledig nieuw concept een business van de grond probeert te krijgen, stuit je op niet dekkende of elkaar tegensprekende regelgeving, zo heb ik ervaren. Het is als zwemmen in een bad met dikke stroop.'

'Maar ik doe het niet alleen en zou het alleen ook niet kunnen. Ik heb een inspirerend team van mensen om me heen en ook de betrokken mensen van organisaties, ondernemingen en overheden doen en denken volop mee. Zo hebben we steeds oplossingen weten te vinden.'

'Tot nu is er zo'n anderhalf miljoen euro eigen geld in gestopt en dan moet de eerste paal de grond nog in. Als dit mislukt, is de financiële schade enorm, om van imago schade maar te zwijgen. Toch geniet ik dagelijks, het is een enorm inspirerende weg.'

Blijft u nog wel melkveehouder?

'Daar durf ik geen keihard "ja" meer op te antwoorden.' |